

רק לאחר מעשה הסתכלתי מסביב והבנתי באיזו סכנה היינו

ראיתי את הרברים האלה. רק לאחר מעשה הסתכלתי מסביב והבנתי באיזו סכנה היינו. חבשנו אותו ועשינו כל מה שצריך. אבל הייתה בעיה של פיגוי, כי אדם כזה צריך לפנות במסוק, מה שלא יכול היה להיות בגלל האש שהייתה שם. שלחתי אותו עם חובש שהמשיך לטפל בו בדרך והייתי די בטוח שהאיש לא ישרוד. נסיעה ב'נ' במצב כזה לא מיטיבה עם מצבו. בסוף, הגיע מסוק ופינו אותו לבית-חולים רמב"ם בחיפה, שם הוא עבר שיקום של הלסת והיום הוא חי, בריא ושלם.

צילום: שני סקוף

אשל היום. "הייתי די בטוח שהאיש לא ישרוד"

"בניית חולים דבר כזה מתבצע בחדר ניתוח, על-ידי רופא אף-אוזן-גרון וצוות אחיות, בצורה סטנדרטית עם הרדמה. לא עשיתי עד אז דבר כזה ולא ראיתי מעולם ביצוע של ניתוח כזה, רק ידעתי שקיים ניתוח של פתיחת דרכי הנשימה.

"ישבתי מולו, יורע שזה מה שאני צריך לעשות. אש תופת סביבנו, ארטילריה וטנקים יורים בסירות לכל הכיוונים. לא יכולתי לקחת אותו אחורה ושם לבצע את הניתוח כי האיש מת, וכל זמן שאנחנו מבזוזים הסיכוי להצלת חייו יורד. לקחתי סכין וניסיתי לפתוח את הגרון וכמו בסרטים, העור לא נחתך והסכין לא חד ושום דבר לא קורה, ואנחנו בלחץ אטומי. בסופו של דבר הצלחתי לפתוח ולהשלים את הניתוח ופתאום שמעתי שריקה שהעידה שהאוויר נכנס פנימה ויונתן פרקטית חזר לחיים. הוא עוד היה פצוע בהמון מקומות אחרים בגוף.

"טיפלנו בו תחת אש כשאנחנו למרגלות הטנק בו הוא היה, חשופים לגמרי. האמת, לא כל-כך

אלכס אשל (במרכז) בזמן המלחמה. "פתאום מתחילים לירות עליך ואתה צריך לעבוד, ואתה לא בדיוק יודע איך"

יונתן טל, ואמר לי 'אני רוצה להגיע איתך לגדוד של קהלני'. הוא סיפר לי שהוא היה בזמנו סמג"ד בגדוד אחר בחטיבה, השתחרר מהצבא וטרם הציבו אותו למילואים והוא מרגיש שהוא יכול לתרום, וכיוון שאנחנו שם הוא רוצה להצטרף אלינו. אמרתי לו 'לא אכפת לי שתצטרף אלינו, וכשנלך לפנות פצועים, נוריד אותך במקום של הטנקים ותצטרף למי שתראה', ואכן כך היה. הוא הצטרף אלינו, עברו כמה שעות, הלכנו לפנות פצועים, הורדנו אותו שם ובסך הכל שכחנו ממנו. עד אז קצת דיברנו על משפחה וילדים.

"יום למחרת קיבלנו בקשר שיש פצועים קשה, כמו שהיה כל הזמן. הלכנו לפנות אותם ופתאום אני רואה את הבחור הזה. הוא נפגע מרסיס גדול שהרס לו למעשה את הלסת וכל דרכי הנשימה נפגעו. הוא חרחרר איזה שני חרחורים, אבל פרקטית הוא מת, פשוט הפסיק לנשום. מה שצריך לעשות במצב כזה, הוא לפתוח את קנה הנשימה בניתוח שדה ולהכניס צינורית שדרכה האוויר ייכנס.

■ איך הכל התחיל ■

"מלחמת יום הכיפורים הגיעה די בהפתעה. הגדוד שלי, גדוד 77, בפיקודו של אביגדור קהלני, ישב במקור בסיני והעביר אימוני צמ"פ. בערב ראש השנה העלו את הגדוד לרמת הגולן במסגרת כוננות חגים כזאת, שמא יהיה משהו בגולן. האמת שכנראה אף אחד לא חשב שהולך להיות משהו רציני. כיוון שכל הטנקים קיבלו את כל הציוד לפני היציאה, אבל אני כרופא קיבלתי בסך הכל וחל"ם פתוח שבתוכו ישבתי עם צוות התאג"ד שלי, יחד עם כל הציוד האישי והרפואי שלנו, ואיתו היה עלינו לפנות פצועים, כאשר אנחנו חשופים מצד אחד ומצד שני אין שום מקום להגנה תרמיל, בטח שלא פצוע. משהו מיקם אמבולנס בצד ואמר שנפנה גם בעזרתו. ברור שבסיטואציה שיוזים עלינו, אמבולנס לא ממוגן הוא לא בדיוק יעיל".

■ כך התמודדתי ■

"מרגע שהתחילה המלחמה, הסיפור היה אלתורים של אדם חסר ניסיון. התגייסתי רק ביוני 73, עם סיום לימודי הרפואה. מיוני עד אוקטובר, כל עבודתי הסתכמה במתן אקמולים לחיילים שהיה להם כאב ביד או כאב בטן. ואז יום אחד פתאום מתחילים לירות עליך ואתה צריך להתחיל לעבוד ואתה לא בדיוק יודע איך, כי כל מה שלמדו אותך היו דברים מאוד תאורטיים: פריסת תאג"ד, הבאת פצועים. זה נחמד מאוד, אבל מי מביא את הפצועים? כולם נלחמים, אין משרתים שמביאים את הפצועים. מה קורה לפצועים אחרי הטיפול, מי מפנה אותם אחורה? בימים כתיקונם, הדבר מסודר. באופן נורמלי, האחראי לקטעים הלוגיסטיים האלו הוא הסמג"ד. מה שקרה בפועל הוא שהסמג"ד, מתוקף המלחמה, היה מפקד כוח והפסיק בעצם לתפקד כסמג"ד, כי על הגדוד היה להתפצל לשניים. זה השאיר אותי לבד בשטח.

"במלחמה נורמלית, אם יש דבר כזה, נמצא מאחור גורם רפואי שאליו מעבירים את הפצועים ועליו לספק לך ציוד רפואי. שם – כלום. אני עם עצמי, צריך למצוא את הפתרונות לבד וזה כמו בן קשה, במיוחד לאור העובדה שאני חסר ניסיון. צבא, כמו כל דבר אחר, מלמד אותך לתפקד בזמנים כתיקונם: כשיש פצועים, אתה פורס תאג"ד ומפנה את הפצועים אחורה. במלחמה כל פתרון היה אינטואיטיבי. איך, עם מי ולכן מפנים, מאיפה לוקחים כלי רכב. אלה דברים שהם מאוד טריוויאליים, אבל הופכים לבעייתיים כשעומדים בסיטואציה כזאת. היה עליי גם לחשוב איך לזהות את ההרגלים ולדאוג שהחובשים שלי, שהם מאוד צעירים, יצליחו להתמודד עם כל הדברים האלו. גדוד 77 הוא גדוד סדיר, כולם מכירים את כולם. כל אחד שנהרג הוא חבר של כולם, מה שיוצר גם בעיה

רס"ן (מיל') ד"ר אלכס אשל קיבל את צל"ש הרמטכ"ל על ניתוח חירום שביצע תחת הפגזה סורית במלחמת יום הכיפורים

רס"ן (מיל') ד"ר אלכס אשל סיים ביוני 1973 את

לימודי העתודה הרפואית שלו באוניברסיטה העברית בירושלים ונשלח לשרת כרופא בגדוד 77 של חטיבה 7 שפעל בסיני. בערב ראש השנה תשל"ד, עלה הגדוד לרמת הגולן במסגרת כוננות חגים. לא משהו מיוחד, בסך הכל עבודה שגרתית של רופא יחידה שאמור לתת מענה לחיילי הגדוד. ואז נפתחה מלחמת יום הכיפורים. כשהאש נחתה, ללא התרעה מוקדמת, נאלץ צוות הרפואה, באין אמצעים ראויים, לטפל בפצועים ובהרוגים בשטח, לדאוג לזיהויים ולהעביר את הנפגעים להמשך טיפול בעורף. ביום הרביעי למלחמה קיבל ד"ר אשל דיווח על נפגע קשה, יונתן טל, סמג"ד במילואים בחטיבה 7, אשר סייע לו יום קודם לכן בהגעה לשטח האש. אשל אבחן שהפצוע לא נושם כלל. בלי מחשבה רבה, תוך לחץ של זמן ועם אש ארטילרית כבדה שנחתת מסביב, ביצע ניתוח שדה בגרוננו של טל כדי להכניס צינורית שתסייע לו לנשום. בכך הציל את חייו. על המקרה הזה, ועל כל טיפולו בפצועים ובהרוגים באותה מלחמה, עוטר ד"ר אשל בצל"ש הרמטכ"ל.

מי האיש

רס"ן (מיל') ד"ר אלכס אשל

קיבל את: צל"ש הרמטכ"ל
מת: מלחמת יום הכיפורים
תפקיד: רופא גדודי
עיסוק ביום: מנתח בבית-החולים איכילוב בתל אביב